

Załącznik
do uchwały Nr XVIII/164/08
Rady Powiatu Sokólskiego
z dnia 27 czerwca 2008 r.

SPRAWOZDANIE
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie
w Sokółce

z wykonania zadań
za okres

01.01.2007 r. – 31.12.2007 r.

Sokółka, czerwiec 2008 r.

Sprawozdanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce z wykonania zadań za okres 01.01.2007 r. – 31.12.2007 r.

I. Wprowadzenie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce realizuje zadania z zakresu:

- 1/ ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j.: Dz. U. z 2008r. Nr 14, poz.92);
- 2/ ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.);
- 3/ innych ustaw określonych w regulaminie organizacyjnym PCPR.

W 2007 roku w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce zatrudnionych było 6 osób: dyrektor oraz 5 pracowników merytorycznych.

Wydatki poniesione w roku 2007 na prowadzenie PCPR wyniosły: **226.252,64 zł**, z czego: **44.125,00 zł** z wpływów z obsługi PFRON, pozostałe: **182.127,64 zł** z dochodów własnych powiatu sokólskiego.

II. Realizacja zadań ustawy o pomocy społecznej.

II.1. Opieka nad dzieckiem i rodziną.

II.1.1. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na powiat, jako jednostkę samorządu terytorialnego, obowiązek opieki nad dzieckiem i rodziną.

W ramach wykonania postanowienia sądu o ustanowieniu rodziny zastępczej, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, działając z upoważnienia Starosty, wydaje decyzje o przyznaniu pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej i jej wysokości.

Podstawa ustalania pomocy pieniężnej, określona w art. 78 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej w 2007 r. wynosiła **1.647,00 zł** i **miesięczne** kwoty świadczenia wynosiły odpowiednio:

- 1/ **40%** - **658,80 zł**,
- 2/ **60%** - **988,20 zł** (dzieci do lat 7 lub z zasiłkiem pielęgnacyjnym),
- 3/ **80%** - **1.317,60 zł** (dzieci do lat 7 i z zasiłkiem pielęgnacyjnym).
- 4/ **10%** - **164,70 zł** (dodatek z tytułu braku pokrewieństwa rodziny zastępczej z dzieckiem).

Przy ustalaniu wysokości świadczenia dla konkretnej rodziny, powyższe kwoty są odpowiednio pomniejszane o połowę dochodu dziecka, jeżeli dziecko nie posiada dochodu pozostają w tej samej wysokości.

Maksymalna wysokość jednorazowego świadczenia przy przyjęciu dziecka do rodziny zastępczej wynosi **150% podstawy, tj. 2.470,50 zł.**

Na realizację w/w świadczeń łącznie w roku 2007 uruchomiono środki w wysokości **428.478,73 zł**, z czego:

- 1/ **423.112,63 zł** - stałe miesięczne świadczenia pieniężne,

- 2/ **4.800,00 zł** - jednorazowe świadczenia pieniężne przy przyjęciu dziecka do rodziny,
 3/ **566,10 zł** - wydatki na koszty obsługi bankowej.

Tabela Nr 1. Zestawienie wydatków na pomoc dla rodzin zastępczych w 2007 r.

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Wydatki w zł.
Pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania dziecka	49	69	423.112,63
Pomoc na zagospodarowanie przy przyjęciu dziecka do rodziny	1	2	4.800,00
Świadczenia pieniężne z tytułu zdarzenia losowego, którego skutki dotyczą dziecka	-	-	-
Koszty obsługi bankowej	x	x	566,10
Ogółem wydatki na pomoc dla rodzin zastępczych			428.478,73

W 2007 r. liczba dzieci objętych zastępczą opieką rodzinną wynosiła **69**, liczba rodzin zastępczych – **49**.

Ustawa o pomocy społecznej pozwala na przedłużenie okresu wypłacania świadczenia dla rodziny zastępczej do czasu ukończenia przez wychowanka nauki w szkole, w której się uczył w momencie osiągnięcia pełnoletniości. Znaczna część wychowanków deklaruowała zamiar pozostania w rodzinie zastępczej do czasu ukończenia szkoły, przesuując termin ubiegania się o pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, do czasu rozpoczęcia kolejnego etapu edukacji. Osoby takie ze względu na rodzaj otrzymywanego świadczenia ujęte są w sprawozdawczości również jako dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych. W 2007 r. było ich 7.

II.1. Pomoc w usamodzielnieniu i integracji ze środowiskiem dla osób, które osiągnęły pełnoletność w rodzinie zastępczej oraz osób pełnoletnich opuszczających placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego i socjalizacyjnego, dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i młodzieżowy ośrodek wychowawczy.

Pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych, przysługuje pomoc w usamodzielnieniu, polegająca na przyznaniu decyzją:

- 1/ pomocy pieniężnej na usamodzielnienie (świadczenie jednorazowe),
- 2/ pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki (świadczenie comiesięczne),
- 3/ pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej (zakup materiałów do przeprowadzenia remontu i wyposażenia mieszkania niezbędnych urządzeń domowych, pomocy naukowych, sprzętu rehabilitacyjnego lub sprzętu mogącego służyć podjęciu zatrudnienia);

oraz pracy socjalnej, mającej na celu:

- 1/ pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
- 2/ pomoc w uzyskaniu mieszkania,
- 3/ pomoc w uzyskaniu przysługujących świadczeń.

II.2. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz pokrywanie wydatków związanych z kontynuowaniem nauki osobom opuszczającym niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych, schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze i rodziny zastępcze.

W 2007 r. z pomocy na usamodzielnienie, w tym pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i pomocy na zagospodarowanie korzystało ogółem **68** osób, z czego **51** wychowanków rodzin zastępczych i **17** wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych. Wydatkowano na ten cel środki w kwocie **328.553,21 zł**.

Na jednorazowe świadczenia pieniężne na usamodzielnienie wykorzystano środki w wysokości **32.940,00 zł**; pomoc otrzymało 4 wychowanków rodziny zastępczej i 2 wychowanków placówki opiekuńczo-wychowawczej. Natomiast pomoc rzeczową na zagospodarowanie otrzymało 4 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i 2 wychowanków rodzin zastępczych, na łączną kwotę **27 156,21 zł**. Wszystkie wydatki na pomoc rzeczową zostały rozliczone na podstawie faktur zakupu. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie została udzielona na: cele mieszkaniowe (remont, wyposażenie) oraz edukacyjne (czesne za studia zaoczne).

Tabela Nr 2. Realizacja świadczeń w ramach usamodzielniania wychowanków w 2007 r.

Rodzaj świadczenia	Liczba osób usamodzielnianych			Wysokość środków wykorzystanych w zł.
	z rodzin	z placówek	ogółem	
Pomoc na kontynuowanie nauki	49	14	63	268.057,11
Pomoc na usamodzielnienie	4	2	6	32.940,00
Pomoc rzeczowa	2	4	6	27.156,21
Ogółem wydatki na usamodzielnienia				328.153,32

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki jest przyznawana decyzją na okres 1 semestru, po przedstawieniu na początku semestru zaświadczenia ze szkoły, potwierdzającego fakt kontynuowania nauki przez wychowanka, na podstawie wywiadu środowiskowego, dokumentującego sytuację materialną osoby. Do pomocy pieniężnej uprawnione są osoby, których dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego, określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Ustawa o pomocy społecznej w zasadzie nie przewiduje możliwości ubiegania się o pomoc pieniężną na usamodzielnienie przed zakończeniem nauki, to jest równoległe z pomo-

czą pieniężną na kontynuowanie nauki, chyba że wystąpią szczególne okoliczności, uzasadniające wcześniejszą realizację świadczenia.

Na dzień 31.12.2007 r. liczba wychowanków rodzin i placówek, korzystających z pomocy na kontynuowanie nauki, wynosiła **45 osób**, z czego **34** osoby z rodzin zastępczych i **11** osób z placówek opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto **9 osób** z pełnoletnich, pochodzących spoza Powiatu Sokólskiego, które osiedliły się na naszym terenie, po opuszczeniu placówki lub rodziny zastępczej zostało objętych opieką. Pomoc polegała na przeprowadzaniu wywiadów na zlecenie powiatów właściwych do realizacji świadczeń, pośrednictwie w przekazywaniu dokumentów i wniosków, współpraca z opiekunami usamodzielnienia oraz praca socjalna.

II.2.2. Pomoc w integracji ze środowiskiem

Dla konkretnych przypadków prowadzono na bieżąco, w ramach pomocy w usamodzielnieniu działania w zakresie pracy socjalnej, mającej na celu w szczególności:

- 1/ współdziałanie i wspieranie osoby usamodzielnianej w kontaktach z rodziną i środowiskiem,
- 2/ pomoc w uzyskaniu wykształcenia zgodnego z możliwościami i aspiracjami osoby,
- 3/ pomoc w uzyskaniu kwalifikacji zawodowych,
- 4/ pomoc w ustaleniu uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego,
- 5/ pomoc w uzyskaniu właściwych warunków mieszkaniowych,
- 6/ pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
- 7/ pomoc w uzyskaniu należnych świadczeń.

W powyższym zakresie, PCPR współpracuje z opiekunem usamodzielnienia wychowanka, wspólnie opracowując indywidualny program usamodzielnienia oraz wspierając wychowanka w realizacji poszczególnych punktów programu, zgodnie z ustalonym harmonogramem. Tego rodzaju wsparcia wymagają zwłaszcza wychowankowie opuszczający placówki opiekuńczo-wychowawcze, nie mogący liczyć na pomoc rodziny.

W 2007 r. PCPR współpracowało z Gminą Kuźnica dla zapewnienia właściwych warunków mieszkaniowych dla 1 wychowanka opuszczającego placówkę opiekuńczo-wychowawczą ze skutkiem pozytywnym – Gmina przydzieliła lokal z zasobów komunalnych, remont został sfinansowany z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, wyposażenie mieszkania i część materiałów do remontu mieszkania. Inne działania pracownik socjalny PCPR podejmował na bieżąco, w miarę potrzeb (pomoc w przyjęciu do szkoły, interwencje w sprawach rodzinnych, pomoc w sprawach alimentacyjnych oraz uzyskaniu świadczeń z ubezpieczenia społecznego).

II.3. Skierowania do placówek opiekuńczo-wychowawczych dzieci i młodzieży.

Obowiązkiem PCPR w ramach wykonania postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu dziecka w placówce, jest wystąpienie każdorazowo do organu prowadzącego daną placówkę z wnioskiem o wydanie skierowania do właściwej placówki opiekuńczo-wychowawczej.

W roku 2007 Sąd Rejonowy w Sokółce III Wydział Rodzinny i Nieletnich przesłał do wykonania postanowienia o skierowaniu do placówek opiekuńczo-wychowawczych 20 dzieci z **12** rodzin, z czego **11** w trybie zarządzenia tymczasowego, ze skutkiem natychmiastowym, w ramach interwencji. W poszukiwaniu miejsc dla tych dzieci, wystąpiliśmy do organów prowadzących placówki właściwego typu, skutkiem czego 19 dzieci wymagających opieki instytucjonalnej zostało umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Z tego 2 dzieci opuściło placówki w wyniku starań rodziców w kierunku rozwiązania problemów rodzinnych.

Bez wykonania pozostało 1 postanowienie; w wyniku pracy socjalnej z rodziną dziecka kierowanego do placówki i współpracy pracownika socjalnego ze szkołą i kuratorem rodzinnym rozwiązano problem i spowodowano zmianę orzeczenia sądu. W ramach postępowania o umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, PCPR obowiązany jest kompletować dokumenty dotyczące tożsamości dziecka (odpis aktu urodzenia), sytuacji szkolnej, stanu zdrowia dziecka oraz jego sytuacji w rodzinie, jak również aktualizować informacje na temat sytuacji socjalno-bytowej rodziców dziecka, poprzez przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, na życzenie organu prowadzącego placówkę oraz dla ustalenia odpłatności rodziców i opiekunów za pobyt dziecka w placówce oraz zwolnienia ich z odpłatności.

II.4. Praca socjalna.

Praca socjalna stanowi nieodzowne wsparcie dla rodzin z dysfunkcjami; niepełnych, wielodzietnych i rodzin z problemem alkoholowym a także dla osób niepełnosprawnych. W ramach ustawowych obowiązków PCPR wspiera w integracji ze środowiskiem osoby opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz rodziny zastępcze. Pracownicy socjalni w szerokim zakresie współpracują z różnymi instytucjami publicznymi i niepublicznymi, organizacjami i stowarzyszeniami pozarządowymi. W roku 2007 pracą socjalną objęto ogółem 26 rodzin.

W ramach pracy socjalnej osoby korzystające z pomocy ustalają wspólnie z pracownikiem socjalnym zakres zobowiązań, jakie osoba przyjmuje w celu rozwiązania swej trudnej sytuacji oraz określają działania, które mają się przyczynić do rozwiązania problemu. Pracownicy socjalni poszukują dodatkowego wsparcia dla swoich podopiecznych w organizacjach charytatywnych, stowarzyszeniach, instytucjach publicznych i niepublicznych.

Ponadto praca socjalna obejmuje pomoc w: pisaniu podań, pism, pozwów o alimenty, pozwów w sprawach rodzinnych i opiekuńczych, wniosków w sprawach świadczeń z ubezpieczenia społecznego oraz współpracę z pedagogami szkolnymi, pozyskiwanie wsparcia w naturze, współpracę z kuratorami sądowymi, policją, poszukiwaniu zatrudnienia dla osób bezrobotnych, uczestnictwo w kierowaniu osób nadużywających alkoholu na przymusowe leczenie.

II.5. Udzielanie informacji o uprawnieniach i przysługujących świadczeniach.

Powyższe zadanie realizowane jest na bieżąco przez pracowników, w zależności od zgłaszanych przez podopiecznych potrzeb. Petenci są szczegółowo informowani o swoich uprawnieniach, wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ustawy o pomocy społecznej. Ta forma pomocy skierowana jest szczególnie do stałych podopiecznych (rodziny zastępcze, osoby niepełnosprawne), natomiast w miarę możliwości wszystkim osobom zainteresowanym udzielane są informacje o przysługujących im uprawnieniach i przywilejach, jak również możliwościach uzyskania odpowiedniej pomocy we właściwych instytucjach.

III. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej realizowane przez PCPR finansowane są ze środków PFRON. W rozdysponowywaniu środków na poszczególne zadania, PCPR współpracuje z Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Sokólskim. Rada została powołana przez Starostę Sokólskiego Zarządzeniem nr 12/03 z dnia 8 sierpnia 2003 r.

Rada jako organ opiniodawczy - doradczy opiniuje m. in. projekty uchwał dotyczących podziału środków finansowych PFRON na poszczególne zadania, projekty powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych i ocenia realizację tych programów, bierze udział w rozpatrywaniu i kwalifikacji wniosków składanych przez osoby indywidualne o dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych.

III.1. Rehabilitacja społeczna.

III.1.1. Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej, stanowi jedną z form rehabilitacji społecznej i zawodowej, której celem jest uzyskanie ogólnego rozwoju i poprawa sprawności osoby niepełnosprawnej, niezbędne do prowadzenia przez nią niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia, na miarę jej indywidualnych możliwości. Na terenie powiatu sokólskiego funkcjonują 2 Warsztaty Terapii Zajęciowej – przy przedsiębiorstwie „ADAMET mgr Adam Waszczeniuk” w Sokółce prowadzące usprawnianie 35 uczestników oraz przy Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Radość Życia” w Dąbrowie Białostockiej świadczących rehabilitację dla 30 uczestników. Od roku 2005 kwota dofinansowania kosztu pobytu jednego uczestnika w WTZ jest stała i zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. Nr 88, poz. 808 z późn. zm.), wynosi **13.414,00 zł**.

W 2007 r. PFRON dofinansował funkcjonowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej kwotą **871.910,00 zł**, co stanowi 95% kosztów ich działalności. Na pozostałe 5% kosztów pobytu uczestników WTZ, złożyły się:

- środki własne Samorządu Powiatu Sokólskiego w kwocie **27.340,00 zł**
- środki z innych źródeł w kwocie **18.550,00 zł**,

tj. łącznie **45.890,00 zł**.

Całkowity koszt działalności WTZ w powiecie Sokólskim w 2007 roku wyniósł: **917.800,00 zł** czyli **14.120,00 zł** na jednego uczestnika.

III.1.2. Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych z możliwością uczestnictwa opiekuna (na wniosek lekarza).

Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych jest jedną z podstawowych form rehabilitacji społecznej, która ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym.

Turnus rehabilitacyjny oznacza zorganizowaną formę aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Turnusy rehabilitacyjne organizowane są na terenie całego kraju, w różnych często bardzo atrakcyjnych miejscowościach uzdrowiskowych. Zarówno instytucja zajmująca się organizacją takich turnusów, jak i sam ośrodek, w którym turnus się odbywa muszą posiadać odpowiednie uprawnienia zezwalające na prowadzenie takiej działalności. Uprawnienia takie, po uprzedniej, szczegółowej weryfikacji, nadaje wojewoda właściwy ze względu na siedzibę organizatora czy ośrodka.

O dofinansowanie ze środków Funduszu uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym może ubiegać się osoba niepełnosprawna, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny, w rozumieniu przepisów o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych, pomniejszony o obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych, składkę z tytułu ubezpieczenia emerytalnego, rentowego i chorobowego, oraz o kwotę alimentów świadczonych przez osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym na rzecz innych osób, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za rok podatkowy poprzedzający rok, w którym składany jest wniosek, nie przekracza kwoty:

- a) **50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,**
- b) **65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.**

Wybór miejscowości, terminu oraz ośrodka w którym osoba niepełnosprawna będzie uczestniczyć w turnusie zależy tylko i wyłącznie od wnioskodawcy. W gestii osoby leży również rezerwacja miejsca w wybranym przez siebie ośrodku.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dysponuje katalogiem składającym się z ofert nadsyłanych z poszczególnych Ośrodków i w miarę potrzeb katalog ten jest udostępniany zainteresowanym.

W okresie od **1.01.2007** r. do **31.12.2007** r., wydano **127** pozytywnych decyzji na łączną kwotę **80.108,00 zł**, uruchamiając przy tym środki w wysokości - **72.815,00 zł.**, z czego:

- **48.525,00 zł** dla **73** osób dorosłych oraz **7.203,00 zł** dla **15** opiekunów;
- **10.380,00 zł** dla **14** dzieci i młodzieży oraz **6.707,00 zł** dla **14** opiekunów.

III.1.3. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych - definiowanych jako wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym - mogą otrzymać przede wszystkim ci niepełnosprawni wnioskodawcy, którzy mają trudności w poruszaniu się. Ponadto przeprowadzona likwidacja powinna umożliwić lub w znacznym stopniu ułatwić osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem.

Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych - przysługuje osobom niepełnosprawnym, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności i zostało to potwierdzone zaświadczeniem lekarskim właściwego lekarza specjalisty.

Osoba niepełnosprawna może złożyć wniosek o dofinansowanie ze środków PFRON na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w każdym czasie.

Warunkiem otrzymania dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych jest posiadanie orzeczenia o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności lub orzeczenia traktowanego zamiennie na podstawie art. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Wysokość dofinansowania likwidacji barier może wynosić do **80 %** kosztów przedsięwzięcia, nie więcej niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia (oznacza to przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "MP"). Wydatki powinny być dokonane w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów.

W 2007 roku o dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych ubiegało się łącznie **80** osób niepełnosprawnych, w tym **22** dzieci. Zawarto łącznie **64** umowy, w tym **21** dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, na realizację których wypłacono ogółem **373.517,22 zł**, w tym **98.843,38 zł** z tytułu dofinansowania dla dzieci i młodzieży. W ramach dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych wypłacono łącznie **305.198,22 zł** dla **31** osób, do likwidacji barier w komunikowaniu się **61.341,00 zł** dla **25** wnioskodawców oraz do likwidacji barier technicznych **6.978,00 zł** dla **7** osób niepełnosprawnych. Skuteczność wsparcia beneficjentów w tym zakresie w stosunku do artykułowanych potrzeb wyniosła **58,87 %**.

III.1.4. Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym.

Ogółem na realizację zadania wydatkowano środki PFRON w łącznej wysokości: **370.681,43 zł**.

III.1.4. A. Dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym.

Realizacja zadania trwała od 1.03.2007 r. do 31.12.2007 r. z zadania mogły skorzystać:

- 1/ osoby dorosłe z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, które wymagają zaopatrzenia w w/w przedmioty,
- 2/ dzieci i młodzież niepełnosprawna z przyznanym zasiłkiem pielęgnacyjnym.

Zadanie ma na celu pomoc finansową przy nabywaniu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych przez osoby niepełnosprawne. Wykaz przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych określony jest *Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 10 maja 2003 r. (Dz. U. Nr 85, poz. 786)*.

Warunkiem otrzymania dofinansowania jest dochód brutto, na 1 osobę we wspólnym gospodarstwie domowym nie przekraczający 50 % przeciętnego wynagrodzenia i 65 % dla

osoby samotnie gospodarującej oraz posiadanie aktualnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Jedna osoba może złożyć kilka wniosków w ciągu roku i może otrzymać dofinansowanie do zakupu różnych przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

W omawianym okresie wydatkowano w ramach zadania środki na kwotę **346.246,83 zł**, w tym;

a/ **316.049,06 zł** na 365 wniosków złożonych przez 269 osób dorosłych,

b/ **30.197,77 zł** na 36 wniosków 23 dzieci i młodzież niepełnosprawną.

Wszystkie złożone wnioski zostały zrealizowane. Jeden wniosek może zawierać dofinansowanie kilku przedmiotów. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane dotyczące wnioskodawców w rozbiciu na płeć i miejsce zamieszkania:

Tabela Nr 4 .Dane demograficzne dotyczące osób korzystających z dofinansowania do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

Lp.	Płeć	Ogółem		W tym mieszkańcy			
				Wsi		Miasta	
		liczba osób	kwota dofinans.	liczba osób	kwota	liczba osób	kwota
1.	Kobiety	133	132.057,62	76	84.861,08	57	47.196,54
2.	Mężczyźni	136	183.991,44	90	106.285,50	46	77.705,94
3.	Dzieci	23	30.197,77	17	24.111,77	6	6.086,00
RAZEM		292	346.246,83	183	215.258,35	109	130.988,48

Ilość złożonych wniosków oraz przyznane dofinansowanie przedstawiają poniższe zestawienia:

Tabela Nr 5. Osoby dorosłe. Dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych.

L.p.	Rodzaj przedmiotu ortopedycznego	Ilości realizowane w 2007 r.		
		Liczba osób		Wnioskowana kwota dofinans.
		ogółem	w tym kobiety	
1.	Wózek inwalidzki, chodzik, balkonik, pionizator, kule inwalidzkie	27	16	15.146,80
2.	Obuwie ortopedyczne	7	4	852,00
3.	Protezy kończyn dolnych i górnych, podudzia	6	2	21.360,00
6.	Proteza piersi, gorset ortopedyczny	2	1	152,00
RAZEM		42	23	37.510,80

Tabela Nr 6. Osoby dorosłe. Dofinansowanie do zakupu środków pomocniczych.

L.p.	Rodzaj środka pomocniczego	Ilości zrealizowane w 2007 r.		
		Liczba osób		Wnioskowana kwota dofinansowania w zł
		ogółem	w tym kobiet	
1.	Aparaty słuchowe	152	86	256.215,51
2.	Materace przeciwoleżynowe, poduszki przeciwoleżynowe	11	4	2.224,30
3.	Okulary, soczewki	2	2	231,90
4.	Pieluchomajtki i pieluchy anatomiczne	60	38	18.967,27
5.	Cewniki i worki na mocz	2	0	899,28
RAZEM		227	130	278.538,26

Tabela Nr 7. Dzieci i mł. do 18 roku życia. Przedmioty ortopedyczne – ilość złożonych wniosków.

L.p.	Rodzaj przedmiotu ortopedycznego	Wnioski złożone w 2007 r.	
		Liczba osób ogółem	Wnioskowana kwota dofinansowania w zł.
1.	Aparat kończyny dolnej	2	1.003,00
2.	Wózek inwalidzki	3	7.550,00
3.	Obuwie ortopedyczne	2	765,00
RAZEM		7	9.318,00

Tabela Nr 8. Dzieci i młodzież do 18 roku życia. Środki pomocnicze – ilość złożonych wniosków.

L.p.	Rodzaj przedmiotu ortopedycznego	Wnioski złożone w 2007 r.	
		Liczba osób ogółem	Wnioskowana kwota dofinansowania w zł
1.	Materac i poduszka p/odleżynowa	1	150,00
2.	Cewniki na mocz	2	379,60
3.	Aparaty słuchowe i wkładki uszne, systemy wspomagające FM	2	9.045,90
4.	Pieluchomajtki	6	3.080,27
5.	Fotelik	1	500,00
6.	Inhalator dyszowy	3	7.553,00
7.	Pełzak	1	171,00
RAZEM		16	20.879,77

III.1.4.B. Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny.

W roku 2007 z zadania skorzystało **18** osób dorosłych, które złożyły wnioski o dofinansowanie ze środków PFRON na kwotę: **23.284,40 zł** ogółem oraz **3** dzieci dla których złożono wnioski na kwotę: **1.150,20 zł**. Wszystkie wnioski zostały zrealizowane. Łącznie do sprzętu rehabilitacyjnego dofinansowano: **24.434,60 zł**. Poniższe tabele przedstawiają szczegółowe dane dotyczące wnioskodawców:

Tabela nr 9. Osoby dorosłe. Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego – ilość złożonych wniosków.

L.p.	Rodzaj sprzętu rehabilitacyjnego	Wnioski złożone w 2007 r.	
		Liczba osób	Wnioskowana kwota dofinansowania w zł.
		ogółem	
1.	Łóżko rehabilitacyjne elektrycznie sterowane	6	11.700,00
2.	Urządzenie rehabilitacyjne do kąpie- li perełkowych BALSAN FUTURA	1	2.471,70
3.	Trenażer eliptyczny, rower rehabilitacyjny	7	6.247,00
4.	Aparaty do masażu i zestawy masujące	4	2.865,70
RAZEM		18	23.284,40

Tabela nr 10. Dzieci i młodzież do 18 roku życia. Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego – ilość złożonych wniosków.

L.p.	Rodzaj sprzętu rehabilitacyjnego	Wnioski złożone w 2007 r.	
		Liczba osób	Wnioskowana kwota dofinansowania w zł.
		Ogółem	
1.	Rower rehabilitacyjny z siedziskiem	1	853,20
2.	Pufa rehabilitacyjna „SAKO”	1	177,00
3.	Materac do ćwiczeń rehabilitacyjnych	1	120,00
RAZEM		3	1.150,20

W ramach swoich możliwości staramy się jak najlepiej współdziałać z osobami niepełnosprawnymi w podnoszeniu stopnia zaspokojenia ich potrzeb do niezbędnego poziomu i zapewnić im takie wsparcie środowiskowe, aby osiągnęły optymalną możliwość aktywnego życia.

III.2. Zadania z rehabilitacji zawodowej.

III.2.1. Refundacja stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

W ciągu roku 2007 nie wpłynął żaden wniosek o zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy i nie zawarto żadnych nowych umów z pracodawcami.

Wszystkie stanowiska pracy utworzone na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób są kontrolowane przez pracownika PCPR, działającego na podstawie upoważnienia wydanego przez Dyrektora PCPR, pod kątem realizacji warunków zawartych umów.

III.2.2. Dofinansowanie szkoleń dla osób niepełnosprawnych organizowanych przez PUP;

Szkolenia zorganizowane dla osób niepełnosprawnych ukończyło 7 osób. Dofinansowanie ze środków PFRON na realizację szkoleń wyniosło ogółem – **6.993,34 zł.**

III.2.3. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

PCPR dofinansowało ze środków PFRON 20 imprez integracyjnych o charakterze kulturalno – sportowo – rekreacyjnym dla osób niepełnosprawnych na łączną kwotę **96.278,68 zł.** Z wnioskami o dofinansowanie organizowanych imprez wystąpiły: Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Radość Życia” w Dąbrowie Białostockiej, Fundacja „Sokólski Fundusz Lokalny”, Polski Związek Niewidomych Okręg Podlaski na rzecz Koła w Sokółce, Gmina Szudziałowo, Gmina Korycin, Zespół Szkół Integracyjnych w Sokółce, Ludowy Uczniowski Klub Sportowy Metal – Fach LUKS JANOWSZCZYŻNA w Janowszczyźnie, Gmina Suchowola.

III.2.4. Pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla osób niepełnosprawnych, nie pozostających w stosunku pracy.

W ciągu roku 2007 nie wpłynął żaden wniosek na pożyczkę na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla osób niepełnosprawnych, nie pozostających w stosunku pracy.

IV. Realizacja programów celowych.

W roku 2003 uchwałą Rady Nadzorczej PFRON nr 29/2003, z dnia 30 lipca 2003 r. uruchomiono program pod nazwą „Program wyrównywania różnic między regionami”.

Podstawą prawną uruchomienia i realizacji programu jest art. 47 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 47 ust. 1 pkt 4 lit. a) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123 poz. 776 z późn. zm.).

Celem strategicznym programu jest wyrównanie szans osób niepełnosprawnych, zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Adresatami programu są jednostki samorządu terytorialnego, fundacje i stowarzyszenia posiadające statutowy zapis o działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, zakłady opieki zdrowotnej i placówki edukacyjne, pracodawcy spełniający warunki określone w art. 26 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.).

Ze środków przeznaczonych na realizację programu może być udzielona pomoc regionalna w ramach:

- 1) **obszaru A** – na wyposażenie obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny,
- 2) **obszaru B** – na likwidację barier w zakładach opieki zdrowotnej i placówkach edukacyjnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania,
- 3) **obszaru C** – dla pracodawców, w tym przedsiębiorców z chronionego i otwartego rynku pracy, na wyposażenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych odpowiednio do ich potrzeb i możliwości,
- 4) **obszaru D** – na likwidację barier transportowych,

W roku 2007 zrealizowano **1 projekt** dotyczący **wyposażenia nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych:**

- P.P.U.H. Sokółka- w zakresie wyposażenia nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych odpowiednio do potrzeb i możliwości na stanowisku montażysta - konserwator ruszto-
wań przejezdnych i fasadowych - **23.000,00 zł.**

POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ NA 2008 R.

Do zadań własnych powiatu realizowanych przez powiat na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej należy:

1) opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sokólskim na lata 2005 – 2013 w trakcie realizacji,

2) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;

- zadanie powiatu realizuje za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z udziałem Wydziału Oświaty Kultury i Sportu w oparciu o specjalistyczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne,

3) organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym;

- na realizację zadania zaplanowano środki w wysokości **495.217,00 zł** z czego **493.217,00 zł** na świadczenia dla rodzin zastępczych wraz z obsługą bankową, na utrzymanie **61** dzieci oraz **2.000,00 zł** na szkolenia rodzin zastępczych przez uprawniony podmiot (np. Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Białymstoku) jeżeli zgłoszą się kandydaci spełniający kryteria określone przepisami ustawy,

4) zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;

- zadanie powiat realizuje w oparciu o porozumienia z innymi powiatami w sprawie umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 5) *pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych również na terenie innego powiatu;*
 - zadanie realizuje Starostwo Powiatowe,
- 6) *przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinne i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;*
 - przewidziano ogółem kwotę **427.283,00** zł, z czego:
 - **116.000,00** zł na pomoc dla wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i zakładów poprawczych,
 - **311.283,00** zł na pomoc dla wychowanków rodzin zastępczych,
- 7) *pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;*
 - zadanie realizowane w formie pracy socjalnej, celem uzyskania dla osoby mieszkania, pracy lub innego źródła dochodów (renta, alimenty). Nie wymaga zaangażowania środków budżetowych,
- 8) *pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;*
 - jak wyżej, praca socjalna. Sporadycznie zgłaszają się osoby poszukujące wsparcia po zwolnieniu z ZK, na ogół korzystają z pomocy udzielanej przez Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej oraz pomocy finansowej ośrodka pomocy społecznej,
- 9) *prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;*
 - placówka świadcząca całodobowe specjalistyczne usługi: psychologiczne, pedagogiczne, prawne, hotelowe, dla osób będących ofiarami przemocy w rodzinie lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej - rozwiązaniem optymalnym pod względem ekonomicznym byłoby uruchomienie OIK lub ośrodka dla ofiar przemocy w rodzinie przy placówce opiekuńczo-wychowawczej (lub oświatowo-wychowawczej),
- 10) *szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;*
 - PCPR organizuje szkolenia ogólnoinformacyjne wspólnie z Wydziałem Zdrowia, Opieki i Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego. W 2008 r. zaplanowane szkolenie z udziałem przedstawiciela Powiatowego Urzędu Pracy.
- 11) *udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;*
 - zadanie realizowane na bieżąco przez wszystkich pracowników PCPR.

BILANS POTRZEB FINANSOWYCH W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ NA 2008 R.

I. Potrzeby w zakresie zadań administracji rządowej.

Tabela nr 1

Formy pomocy		Potrzeby na 2008 r.		
		Liczba osób	Koszt w zł	Zagrożenia realizacji zadania
pomoc dla uchodźców	1	0	0	Brak osób uprawnionych
powiatowe ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2	0	0	Nie funkcjonuje na terenie powiatu

Tabela nr 3

Wyszczególnienie		Potrzeby na 2008 r.				Zagrożenia realizacji zadania
		Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób	koszt w zł	
placówki opiekuńczo-wychowawcze	1	0	0	x	0	Powiat nie prowadzi placówek op - wych.
pomoc pieniężna na usamodzielnienie	2	x	x	5	27.999,00	brak zagrożeń
pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	3	x	x	13	75.101,00	brak zagrożeń
uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych	4	x	x	4	0	Trudności w uzyskaniu mieszkań z zasobów komunalnych w gminach wiejskich
pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	5	x	x	3	12.900,00	Możliwość zgłoszenia większej ilości wniosków niż przewidywana, przy ograniczonym budżecie
pomoc w uzyskaniu zatrudnienia	6	x	x	6	x	Bezrobocie, niska podaż ofert na lokalnym rynku pracy
praca socjalna	7	x	x	6	x	brak zagrożeń

Rodziny zastępcze

Tabela nr 6

Formy pomocy		Potrzeby na 2008 r.			
		liczba rodzin	liczba dzieci umieszczonych	koszty w zł	Zagrożenia realizacji zadania
Rodziny zastępcze – ogółem (2+3+4)	1	44	61	495.217,00	brak zagrożeń
pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej z dzieckiem	2	40	57	458.493,00	brak zagrożeń
pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej niespokrewnionej z dzieckiem	3	4	4	34.724,00	brak zagrożeń
pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem (wielodzietne, specjalistyczne i o charakterze pogotowia rodzinnego)	4	0	0	0	brak zagrożeń

szkolenie rodzin do pełnienia funkcji rodzin zastępczych i rodzinnej opieki zastępczej – ogółem (suma wierszy 6-8)		5	4	4	2.000,00	brak zagrożeń
w t y m :	szkolenie przez ośrodek adop. -opiek.	6	4	4	2.000,00	brak zagrożeń
	szkolenie przez PCPR	7	0	0	0	brak zagrożeń
	szkolenie przez inny podmiot	8	0	0	0	brak zagrożeń
usamodzielnianie osób opuszczających rodziny zastępcze (suma wierszy 10-14)		9	56	56	311.283,00	brak zagrożeń
w t y m :	pomoc pieniężna na usamodzielnienie	10	2	2	39.528,00	brak zagrożeń
	pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	11	50	50	256.932,00	brak zagrożeń
	uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych	12	-	-	-	brak zagrożeń
	pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej	13	15	15	14.823,00	brak zagrożeń
	pomoc w uzyskaniu zatrudnienia	14	10	10	-	brak zagrożeń

Powiatowe centra pomocy rodzinie

Tabela nr 7

	Potrzeby na 2008 r.		Zagrożenia realizacji zadania
	z budżetu powiatu na zadania własne w zł	z budżetu wojewody na zadania rządowe w zł	
powiatowe centra pomocy rodzinie	254.700,00	0	Brak zagrożeń

Programy celowe pomocy społecznej realizowane przez powiat (kontynuacja programów z lat poprzednich) i nowe programy planowane na 2008 r.

Tabela nr 8

Nazwa programu	Realizator	Partnerzy przedsięwzięcia	Jakiego problemu społecznego dotyczy	Liczba osób objętych programem	Adresaci programu	Efekty programu
Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Sokólskim	PCPR	OPS- y, Starostwo Powiatowe,	Niepełnosprawność,	Brak danych	Osoby niepełnosprawne i ich rodziny	przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych

Z up. STAROSTY
Wojciech Ogiata
 p.o. DYREKTORA
 Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
 w Sokółce